

deployment-related experiences of military personnel and veterans. *Military Psychology*, 18(2), P. 89-120.

3. Myers D. G. *Social Psychology*. McGraw-Hill Education, 2013. 672 p.

4. Pearlin L. I., & Schooler, C. The structure of coping. *Journal of Health and Social Behavior*, 19(1), 1978, P. 2-21.

5. Rogers, C. *On Becoming a Person. A Therapists View of Psychotherapy*. Houghton Mifflin. Boston, 1961. 422 p. Режим доступу: https://teots.org/wp-content/uploads/2021/08/On-becoming-a-person-by-Rogers-Carl-R.-z-lib.org_.pdf

6. Thomas K. H., Hurwitz, E. L., & Allen, C. A. Social support and PTSD symptoms among veterans. *Military Psychology*, 23(3), 2011. P. 321-334.

7. Крамченкова В. О., Зима Є. О. Гендерні особливості міжособистісних стосунків. *The 10 th International scientific and practical conference «Current challenges of science and education» (June 3-5, 2024) MDPC Publishing, Berlin, Germany, 2024. С. 325-329.*

8. Леонтєва І. В. Теорія особистості О. Ф. Лазурського. *Педагогіка і психологія*. № 1, 2014. С. 80-87.

9. Руденко Л. А. Міжособистісні стосунки як чинник соціального становлення особистості. *Наукові записки Українського католицького університету. Педагогіка. Психологія*. Вип. 1, 2015. С. 1-12.

Анотація: The theses highlight the psychological features of interpersonal relationships among military personnel in the context of combat operations. The concepts of «endopsychics» and «exopsychics» are revealed as the foundations of harmonious personal development and effective interaction within the collective. The influence of socio-psychological and organizational factors on the dynamics of relationships in the military environment is analyzed, as well as the importance of support, trust, and empathy in maintaining soldiers' psychological resilience. The role of the military psychologist in shaping a positive psychological climate, preventing maladaptation, and creating a safe emotional space is emphasized. It is determined that the development of constructive interpersonal relationships is a crucial condition for the psychological well-being and combat effectiveness of military personnel.

Ключові слова: military personnel, interpersonal relationships, psychological resilience, combat operations, social support, cohesion, military psychologist, psychological well-being.

*Науковий керівник – МАЄР Юлія,
докторка філософії в галузі Психологія,
доцента кафедри публічного управління та адміністрування
Державний університет економіки і технологій
м. Кривий Ріг*

КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

*МИХАЛКО Дмитро, здобувач вищої освіти
спеціальність 208 «Агроінженерія»*

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація. Регіональні системи не є ізольованими утвореннями, а функціонують та еволюціонують в межах загальнонаціонального вітчизняного простору. Реалізація спільних

цілей, серед яких ключовим є забезпечення сталого розвитку, потребує координації інтересів та можливостей розвитку держави, її окремих регіонів та територій з урахуванням їхньої ієрархічної взаємозалежності та супідрядності.

Ключові слова: *концептуальна модель, сталий розвиток, уніфіковані показники, регіони.*

Під час формування концептуальної моделі сталого розвитку регіону важливу роль відіграють загальнодержавні концепції та стратегії соціально-економічного розвитку, а також міжнародні програми та конвенції, що визначають нормативно-методологічні рамки аналізу регіонального розвитку та коригування його цілей. На сьогодні в Україні відсутній уніфікований перелік показників, що формує концептуальну модель сталого розвитку. У практичній діяльності застосовуються окремі набори індикаторів, які варіюються залежно від цілей та специфіки їх реалізації. Будь-яка система показників має відповідати основним методологічним вимогам, зокрема забезпеченню доступності та достовірності даних, повноті охоплення та зручності інтерпретації отриманих результатів.

У межах системи індикаторів сталого розвитку доцільно виокремити два інтегральні показники: рівень якості життя населення та стан якості навколишнього природного середовища. В межах концепції сталого розвитку якість життя суспільства базується на безперервному забезпеченні гармонійної відповідності природного та соціального середовища потребам людини для всіх осіб, чия життєдіяльність здійснюється на певній території [1, с. 64].

Оцінювання якості життя в соціальному вимірі може здійснюватися на основі індексу соціального розвитку, який має відображати два взаємопов'язані аспекти життєдіяльності: біотичний (необхідний) та соціальний (достатній). Ці аспекти розглядаються як у поточній, так і у довгостроковій перспективі. До показників, що формують індекс соціального розвитку належать: захищеність життєдіяльності населення та забезпеченість людськими ресурсами; інші - життєвий рівень населення та забезпеченість інтелектуальними ресурсами.

Захищеність життєдіяльності населення є інтегральним індикатором, що відображає рівень безпеки населення. Його структура охоплює три основні макропоказники, які характеризують техногенну безпеку, соціальний та правовий

захист населення [2, с. 64]. Забезпеченість людськими ресурсами є узагальненим показником, що визначає рівень наявності та ефективності використання людського потенціалу. Структурно показник формується на основі трьох складових: демографічного стану, рівня здоров'я населення та зайнятості.

Життєвий рівень населення розглядається як інтегрований показник, що відображає сукупність соціально-економічних умов життєдіяльності [3, с. 163]. Його структура включає такі основні складові: територіальний дохід, індивідуальний прибуток; забезпеченість житлом. Забезпеченість інтелектуальними ресурсами характеризує потенціал суспільства у сфері знань, науки та культури. До її структури належать показники освітнього рівня, розвитку науки та розвитку культури. Зазначені індикатори мають агрегований характер і можуть деталізуватися або коригуватися відповідно до особливостей регіону.

Чинна система показників, що застосовується в Україні, має узагальнений характер і служить основою для оцінювання стану навколишнього середовища. Відбір показників здійснювався з урахуванням положень міжнародних угод, домовленостей та відповідних директив Європейського Союзу [43, с. 66]. Головним принципом формування цієї системи є орієнтація на моніторинг виконання міжнародних зобов'язань у частині зниження антропогенного навантаження на довкілля. Зауважимо, сучасна система показників в Україні відповідає базовим вимогам щодо кількісних та якісних параметрів екологічного моніторингу, однак її склад потребує суттєвого розширення для забезпечення повноцінного аналізу екологічних процесів на реальних об'єктах, зокрема на об'єктах підвищеної небезпеки, кількість яких в країні залишається значною.

Отже, формування показників інтегральної концептуальної моделі сталого розвитку регіонів України має ґрунтуватися на достовірних статистичних даних, які збираються та надаються безпосередньо регіональними органами. При цьому розробка такого показника має обов'язково враховувати національну специфіку, природно-географічні особливості, соціального розвитку країни.

Список використаних джерел:

1. Курепін В. М. Іваненко В. С. Застосування цифрових технологій у сільському господарстві для досягнення цілей сталого розвитку. *Modern Economics*. 2024. № 47(2024). С. 62-69. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V47\(2024\)-09](https://doi.org/10.31521/modecon.V47(2024)-09).

2. Курепін В. М. Розумні бізнес-рішення та інвестиції у безпеку здоров'я на підприємстві: зниження ризику та небезпеки. Охорона праці: освіта і практика : збірник наукових праць IV всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів та фахівців-практиків. Львів : Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, 2024. С. 39-41. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/18271>.

3. Піндера М. В., Курепін В. М. Погляд на моделювання місцевого економічного розвитку громади // Екологічні та соціальні аспекти розвитку економіки в умовах євроінтеграції : матеріали X всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 25-27 жовтня 2023 року). Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 162-164. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15757>.

4. Іваненко В. С., Курепін В. М. Наближення національного законодавства до міжнародних норм з питань безпеки праці // OSHAgrо – 2023: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 3 жовтня 2023 р.). Київ : НУБіП України, 2023. С. 66-69. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15934>.

Annotation. *Regional systems are not isolated entities, but function and evolve within the national domestic space. The implementation of common goals, among which the key is ensuring sustainable development, requires coordination of the interests and development opportunities of the state, its individual regions and territories, taking into account their hierarchical interdependence and subordination.*

Keywords: *conceptual model, sustainable development, unified indicators, regions.*

*Науковий керівник - КУРЕПІН Вячеслав,
канд.екон.наук, доцент кафедри методики професійного навчання,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

СТАЛИЙ РОЗВИТОК В ЕТИЧНОМУ ВИМІРІ

МІРОШКІНА Наталія, кандидат філософських наук, старший викладач кафедри українознавства та суспільних наук,

ШЕРЕМЕТ Ксенія, здобувач вищої освіти

Спеціальність 181 Харчові технології

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: *стверджується, що концептуальний підхід до сталого розвитку не можливий без етичної основи, яка наголошує на особистій відповідальності людини за існування як біосфери так і самого людства.*

Ключові слова: *мораль, відповідальність, людина, життя, природа.*